

KRITIKA

Kam sploh pelje ta vlak?

ODER

Petr Zelenka: Odhodi vlakov

Režija Primož Ekart

Mestno gledališče ljubljansko

✎ Rok Bozovičar

Drama *Odhodi vlakov* češkega dramatika ter filmskega in gledališkega režiserja **Petra Zelenke** v sebi združuje tri pripovedne ravni: prva je prijateljsko druženje, na katerem poleg dolgoletne prijateljice in njenega novega partnerja po nesreči pristane tudi njen nekdanji mož, druga je, da je celoten družabni dogodek nemogoče večerje treh parov in ločenca hkrati zastavljen tudi kot poligon za igralca, ki sta primorana odigrati vse like, tretja raven pa odpre vpogled v dogajanje v zaodru predstave.

Uprizoritev v režiji **Primoža Ekarta** in dramaturgiji **Petre Pogorevc** je en pol zastavila kot žanrsko karikirano bulvarsko komedijo, ki bi v svojem lahkotnem izhodišču lahko vodila v norčavo transgresivno preizkušanje – politične (ne)korektnosti in povezanih družbenih, spolnih in nenazadnje gledaliških konstruktov –, vendar je ta odrska polovica zgolj nekakšen zapolnjujoč balast pomensko bolj poudarjenega drugega, zaodrškega dela, čim bolj prosojna fasada nečesa, kar se mora še razkriti, pri čemer je komedijski potencial pridušen v prid jasno berljivih funkcij z obeh strani kulise. V pospešenem tempu prvi del uprizoritve preleti zasnovano igre Kitajci **Michaela Frayna** – enodejanki večerje zmešnjav, v kateri igralski tandem zasede vse like v igri –, s katero se je Zelenka seznanil kot prevajaja-

lec, medtem ko drugi del v duhu sledi **Fra**ynovemu *Hrupu* za odrom, ki razkriva nevidno, zakulisno življenje predstave. odkrita stilska izumetničenost odpira prostor zastavkom vsakdanjega zaodrškega nadaljevanja, čeprav je zagatnost uprizoritve pravzaprav v tem, da obeh polov niti ne poskusi formalno in pomensko nadgraditi kot celoto, kar okrne razvoj kompleksnejše uprizoritvene misli in predstavo prevesi v medlo farsično sentimentalnost. Preplet odrškega in zakulisnega (igra v igri) ni toliko blokiran s tem, da probleme razpadajoče bulvarke razrešuje s kopičenjem odhodov skozi vrata, vzpostavljanjem novih bizarnih situacij ter ponavljanji prizorov z druge perspektive, kot bolj z nejasno dovršenim, vendar vseeno utrjenim središčem – igralsko situaciji.

Temelj uprizoritve je razpetost Igralke in Igralca med odrsko *Smrtjo* (koncem predstave) in številnimi drugimi smrtmi, ki ju odtegujejo od odra (primoranost v eksistencialne in umetniške kompromise, kot so na primer sinhronizacija, recitiranje na odprtju bencinske črpalke, obveščanje o odhodih vlakov ter snemanje telenovel in reklam). **Mojca Funkl** kot Igralka, **Jo, Bee** in **Saša** ter **Primož Pirnat** kot Igralec, **Stephen** in **Barney** med različnimi vlogami suvereno vijugata, natančno in humorno markirata spuščeno »pofl« raven, kot tudi v zasebnejši legi zaodrja zavzeto uprizarjata nerazložljivo gledališko kužnost – kako se zaodrsko gradivo, odnosi med igralci in njihova osebna zgodovina, pogoji dela, vsakodnevnne okoliščine prikrito selijo na z reflektorji osvetljeno odrsko površino. In kako magija igre, odvisniška strast uprizarjanja prevzame tudi stran zatemnjenega zakulisja. A kljub temu ob številnih loputajočih vratih, ki sestavljajo *Odhode* vlakov, marsikatera ostanejo zaprta. x

V drami *Odhodi vlakov Petra Zelenke* v režiji Primoža Ekarta (nastopata Primož Pirnat in Mojca Funkl) se prepletata odrško in zakulisno življenje. Peter Giodani